

Funded by
the European Union

ZHVILLIMI PROFESIONAL I MËSIMDHËNËSVE ME BAZË NË SHKOLLË MODULI 5:

PËRFSHIRJA E MËSIMIT AKTIV NË PRAKTIKËN PEDAGOGJIKE

Projekti “Përkrahje për arsimin fillor dhe të mesëm të
lartë”

Fjalor i termeve

Vlerësimi mirënjohës është kur një mësimitdhënës përdor shenja, nota të thjeshta ose korigjime (10/10), një vulë dhe/ose komente të shkurtra të bazuara në arritje. (Te lumtë! Punë e mirë!)

Diferencimi i përmbajtjes nënkupton përdorimin e formateve të ndryshme gjatë mësimitdhënies si video, tekste, ligjërata ose audio.

Diferencimi sipas produktit do të thotë që mësimitdhënësit i vlerësojnë të njëjtat njohuri ose shkathtësi të secilit nxënës, por ata u ofrojnë nxënësve të tyre mënyra të ndryshme për t'i demonstruar njohuritë e tyre (p.sh. video, raport me shkrim, prezantim).

Diferencimi sipas procesit, do të thotë se mësimitdhënësit ua mësojnë secilit nxënës të njëjtin koncept ose shkathtësi, por ata e ndryshojnë mënyrën se si e ligjërojnë atë. Nxënësit mund të punojnë në çifte ose grupe, të përdorin teknologjinë, të përdorin objekte për t'u ndihmuar atyre që ta kuptojnë një koncept.

Diferencimi i mjedisit mësimor do të thotë se mësimitdhënësi bën ndryshime ose në mjedisin fizik ose në atmosferën në të cilën punojnë nxënësit. (p.sh., duke luajtur muzikë relaksuese, duke i lejuar nxënësit të punojnë vetëm ose në grupe)

Informatat kthyesë mund të jenë me shkrim ose me gojë. Këto janë informata që u jepen nxënësve nga mësimitdhënësi lidhur me performancën e tyre. (Notimi i nxënësve me 1,2,3,4,5 nuk është informatë kthyesë)

Vlerësimet formative: përdoren për të informuar procesin e mësimitdhënies dhe të nxënësve. Ato i identifikojnë konceptet e gabuara, dhe boshllëqet në mësimitdhënien, dhe e përmirësojnë mësimitdhënien si dhe të nxënësve. Për shembull: kuizet, reflektimet në klasë, përdorimi i pyetjeve përforcuese, anketave, punën në grupe.

Vlerësimi formativ i ciklit të gjatë: Të arriturat e nxënësve monitorohen nëpër njësi mësimore. Cikli mund të zgjas nga 4 javë deri në 1 vit. Të dhënat përdoren për ta përafëruar kurrikulën, për ta monitoruar mësimitdhënien e kurrikulës dhe për t'i monitoruar të arriturat e nxënësve për një periudhë më të gjatë kohore. Për shembull: Vlerësimi në fund të semestrit. Vlerësimi në fund të vitit.

Vlerësimi formativ i ciklit të mesëm: Ky vlerësim bëhet në fund të një faze të të nxënësve.

Kjo bëhet çdo 1 deri në 4 javë. Për shembull: Një shkrim i vlerësuar i cili është kulmi i tre javëve të punës. Një test matematike pas dy javësh mësimi për thyesat.

Fjalor i termeve

Vlerësimi formativ i ciklit të mesëm: Ky vlerësim bëhet në fund të një faze të të nxënësve.

Kjo bëhet çdo 1 deri në 4 javë. Për shembull: Një shkrim i vlerësuar i cili është kulmi i tre javëve të punës. Një test matematike pas dy javësh mësimi për thyesat.

Vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër: Një fjalë tjetër për këtë është 'mësimdhënia reaguese.' Ky vlerësim bëhet gjatë një ore mësimore ose ndërmjet orëve mësimore. Mësimdhënësi reagon ndaj të dhënave të mbledhura në orën e mësimi dhe e përshtat mësimdhënien në përputhje me rrethanat. Për shembull: Pyetjet përforcuese, vëzhgimi nga mësimdhënësi, kuizet, përgjigjja në një pyetje në tabela të bardha individuale ose në copëza letre.

Pyetja përforcuese është një kontroll kyç për të kuptuar në thelb një njësi mësimore që është kritike për t'u kuptuar nga nxënësit. Çdo nxënës duhet t'i përgjigjet pyetjes brenda dy minutave. Mësimdhënësi duhet të jetë në gjendje t'i mbledhë dhe interpretojë përgjigjet nga të gjithë nxënësit brenda 30 sekondave dhe të vendosë se si të vazhdojë me njësinë mësimore.

Meta-njohja ka të bëjë me mënyrat se si nxënësit e monitorojnë dhe drejtojnë me qëllim të nxënësve të tyre.

Vlerësimi i shokëve të klasës është kur nxënësit e marrin përgjegjësinë për vlerësimin e punës së bashkëmoshatarëve të tyre karshi kriterëve të përcaktuara të vlerësimit.

Mësimdhënia reaguese: është një mënyrë tjetër për të thënë vlerësimi formativ i ciklit të shkurtër.

Rubrika është një udhëzues që përdoret për ta vlerësuar performancën, një produkt ose një projekt. Zakonisht përfshin kriteret e performancës; dhe një shkallë vlerësimi (Shkëlqyeshëm, Mirë, Kënaqshëm, pakënaqshëm ose 1,2,3,4,5 ose A, B, C, D, E)

Vetë-vlerësimi: është kur nxënësit vlerësojnë vetveten. Ata mund t'i vlerësojnë veprimet e tyre, qëndrimin ose performancën e tyre.

Nxënësit e vetë-rregulluar: e kuptojnë dhe e kontrollojnë mjedisin e mësim-nxënies së tyre.

Aftësitë **vetë-rregulluese** përfshijnë përcaktimin e qëllimeve, vetë-monitorimin dhe vetë-nxënien.

Këshilli i nxënësve: është një grup i nxënësve të zgjedhur nga bashkëmoshatarët e tyre për të trajtuar çështjet që i shqetësojnë.

Kriteret e suksesit: është një listë e veçorive që mësimdhënësi dëshiron që fëmijët t'i përfshijnë në punën e tyre gjatë orës së mësimi.

Aktivitetet e të mësuarit aktiv

<p>Rrathët e qepës / Ndeja e çajit</p>	<p>Nxënësit formojnë dy rrathë me fytyrë nga njëri-tjetri (një rreth i brendshëm dhe një rreth i jashtëm). Nxënësit e diskutojnë një çështje/ përpiqen ta zgjidhin një problem, etj. Pastaj, rrethi i brendshëm lëvizë në drejtim të akrepave të orës kështu që nxënësit mund ta diskutojnë çështjen e njëjtë me një partner tjetër. • Ky aktivitet u ndihmon nxënësve të krijojnë një klasë të pasur me gjuhë. • Aktiviteti mund t'ia shtojë ritmin një ore mësimi. • Mund të ndihmojë në përqendrimin e nxënësve duke u ofruar atyre mundësi për të lëvizur.</p>
<p>Mendo-Formo qifte-Ndaj/ Kthehuni tek partneri i juaj</p>	<p>Mësimdhënësi i parashtron një pyetje grupit, dhe secili nxënës ka një apo dy minuta kohë për të menduar për pyetjen. Pastaj, kthehen dhe diskutojnë me ndonjë nxënës të ulur pranë tyre para se ta ndajnë atë me tërë klasën. • Ky aktivitet mund t'ia shtojë ritmin një prezantimi që e zhvillon mësimdhënësi. • Aktiviteti u ndihmon nxënësve të krijojnë një klasë të pasur me gjuhë. • Po ashtu, mund t'u ofrojë nxënësve të klasës që kanë pak vetë-besim një mundësi për t'i ndarë njohuritë e tyre.</p>
<p>Shkëmbimi në grup</p>	<p>Ngjashëm me aktivitetin “mendo-ndajë në qifte, këtu nxënësit janë në grupe prej katër vetash. Ata diskutojnë me nxënësin e ulur pranë tyre para se ta ndajnë atë me tërë klasën. • Ky aktivitet është i dobishëm për pyetje më të thella. • Po ashtu, mund të ndihmojë në diferencimin e të nxënit. (Sipas procesit)</p>
<p>Luajtja e roleve</p>	<p>Nxënësit marrin role të cilat i interpretojnë. Ky aktivitet e diferencon të nxënit (sipas procesit) Ky aktivitet mund t'u japë nxënësve që kanë më pak vetëbesim një mundësi për t'u shprehur, meqenëse ata pretendojnë të jenë personazhe tjera.</p>
<p>Diskutimi piramidë</p>	<p>Diskutimi piramidë është aktivitet i të folurit ku nxënësit, në mënyrë progresive, formojnë grupe më të mëdha për deri sa zhvillojnë një detyrë të të folurit.</p> <p>AA = Një çift nxënësish AA AA = Një grup prej 4 nxënësish AAAA AAAA = Një grup prej 8 nxënësish AAAAAAAAAAAAAAAA</p> <p>Natyrisht, secili grup duhet të pajtohet për diçka përpara se të bashkohet me një grup tjetër. Për shembull: Të pajtohen për 5 zgjidhje të problemit të mbeturinave në Kosovë.</p>

<p>Procedura e pauzës</p>	<p>Çdo 10-15 minuta të orës tuaj, kur diktoni ose ligjëroni duke ndarë video, ju duhet të 'pauzoni' për dy deri në pesë minuta. Gjatë pauzës nxitini nxënësit t'i ndajnë shënimet e tyre në qifte. Jepuni atyre një mundësi të flasin për atë që kanë mësuar. Lejoni ata t'i punojnë përsëri shënimet e tyre ose të bëjnë ndonjë pyetje që mund ta kenë.</p>
<p>Tutorimi i shokut/shoqes së klasës</p>	<p>Tutorimi i shokut/shoqes përfshinë një varg qasjes në të cilat nxënësi punon në qifte ose në grupe të vogla për ta ndihmuar njëri-tjetrin në mësim-nxënie, si: Roli fikso, tutorimi i aftësive të ndryshme në të cilin një nxënës merr rolin e tutorit dhe vendoset në qift me një apo më shumë nxënës tjetër, të cilët zakonisht janë më të rinj; Roli i tutorimit reciprok, në të cilin nxënësit ndërrojnë rolet - një herë është tutor e radhën tjetër është nxënës. Nxënësit marrin përgjegjësi për aspektet e mësimdhënies dhe për vlerësimin e suksesit të tyre. Ky aktivitet mund të ndihmojë në diferencimin e të nxënës (sipas procesit).</p>
<p>Metoda jigsaw</p>	<p>Jigsaw është strategji e të nxënës në bashkëpunim që i mundëson secilit nxënës të grupit "shtëpi" të specializojë në një aspekt të temës.</p> <p>Nxënësit takohen me nxënësit e grupeve tjera të cilëve u është caktuar e njëjta temë. Pasi ta zotërojnë temën, ata kthehen në grupin "shtëpi" dhe ua mësojnë materialin anëtarëve të grupit të tyre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ky aktivitet ndihmon në zhvillimin e aftësive të të nxënës në bashkëpunim. • Aktiviteti u ndihmon nxënësve të krijojnë një mjedis të pasur me gjuhë. • Ky aktivitet mund të ndihmojë në diferencimin e të nxënës (sipas procesit).
<p>Mësimi i bazuar në detyrë</p>	<p>Nxënësit mësojnë përmbajtjen dhe aftësitë duke kryer një detyrë</p> <p>Për shembull:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nxënësit hulumtojnë së bashku një prezantim dhe më pastaj e prezantojnë në klasë. 2. Nxënësit punojnë në bashkëpunim për të hulumtuar dhe demonstruar një eksperiment shkencor. 3. Nxënësit e dizajnojnë së bashku një lojë tavoline e cila teston një pjesë të kurrikulës. 4. Nxënësit e krijojnë së bashku një projekt arti. Shembull një mural, mozaik, model 3D papier mâché. 5. Nxënësit e krijojnë së bashku një biznes të vogël. 6. Nxënësit krijojnë filma të shkurtër duke përdorur telefona me kamerë për një aspekt të kurrikulës. <p>Ky aktivitet mund të ndihmojë në diferencimin e të nxënës (sipas procesit).</p>
<p>Të mësuarit e bazuar në problem</p>	<p>Nxënësit angazhohen në zgjidhjen e një situatë problematike.</p> <p>Problemi do të duhet të ishte pjesë e botës së tyre, ta NDJEJNË si autentik.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikoni një skenar problematik, njoftoni nxënësit me të dhe trajtojeni një situatë të dëshiruar ose përmirësim. 2. Nxënësit e kërkojnë një zgjidhje 3. Nxënësit i prezantojnë zgjidhjet e tyre 4. Reflektimet dhe vlerësimi <p>Nxënësit i krahasojnë rezultatet e tyre me qëllimet e të nxënës. Rubrikat e vetë-vlerësimit / vlerësimit të shokëve të klasës / vlerësimit të mësimdhënësve mund të jenë të dobishme.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ky aktivitet mund të ndihmojë në diferencimin e të nxënës (sipas procesit). • Ky aktivitet zhvillon aftësitë e të menduarit kritik.

<p>Aktivitetet e vetë-vlerësimit</p>	<p>Nxënësit duhet të mësohen ta vetë-vlerësojnë tërë punën e tyre duke u bazuar në kritere të qarta para se të vlerësohen nga mësuesi. Ka dëshmi të shumta që mësuesi i nxënësve mbi strategjitë e të nxënësve të vetë-rregulluar ka ndikim të rëndësishëm në rezultatet e nxënësve. Notimi i nxënësve (1,2,3,4,5) pa e aplikuar një proces të vetë-vlerësimit dhe përcaktimit të objektivave është një praktikë e varfër pedagogjike.</p>
<p>Aktivitetet e vetë-vlerësimit nga shokët e klasës</p>	<p>Aktivitetet e vetë-vlerësimit Nxënësit duhet të mësohen që ta vlerësojnë punën e shokëve të klasës në mënyrë konstruktive duke u bazuar në kritere të qarta? Është praktikë e mirë pedagogjike që puna e nxënësve në fund të një faze të të nxënësve të jetë: 1. E vetë-vlerësuar 2. E vlerësuar nga shokët e klasës E vlerësuar nga mësuesi</p>

Detyrë për planifikimin e orës së mësimit

Plani mësimit: Gjeografi, klasat 5 – 8 (plani mësimit duhet të përshtatet sipas moshës së nxënësve)			
<p>Objektivat e të nxënësve</p>	<p>Aktivitetet e mundshme të mësimdhënies dhe mësim-nxënies. Aktivitetet duhet të përshtaten duke u bazuar në vlerësimin formativ të njëjësve mësimore. Mësimdhënësit duhet të reagojnë ndaj të dhënave të vlerësimit formativ dhe ta përshtatin orën e tyre mësimore për t'i pëmbushur nevojat e nxënësve</p>	<p>Kriteret e suksesit (Si mund ta dinë nxënësit se çfarë kanë arritur?... rubrika, etj.)</p>	<p>Vlerësimi/Mundësitë e dhënies së informatave kthyese (Vetë-vlerësimi i nxënësve/vlerësimi i shekeve të klasës/Informatat kthyesë me gojë të mësimdhënësit sipas nevojës)</p>
<p>Nxënësit do të kuptojnë pse ndodhin veçoritë e ndryshme të lumenjve në nivele të ndryshme të lumenjve.</p>	<p>Fillimi i orës mësimore (aktiviteti i ngrohjes – jo vetëm detyrat e shtëpisë) Shkruani sa më shumë emra të lumenjve që mundëni brenda 2 minutave. Cili lumë në listën e juaj kalon nëpër shumicën e shteteve. Aktiviteti (Aktiviteti të ndryshme që udhëhiqen nga nxënësit dhe mësimdhënësi) Në grupe nga 4 veta hulumtoni veçoritë e sistemit të lumit. Pastaj, dizajnoni dhe krijoni një model 3 D. Shkruani dhe bëni një prezantim lidhur me lumenjtë duke e përdorur modelin 3 D për ta ilustruar prezantimin. Diferencimi sipas përmbajtjes, procesit, produktit dhe mjedisit mësimit Diferencimi sipas produktit. Sfida shtesë për nxënësit:Bëni një prezantim 3 D të lumit Danub ose lumit Amazona në bazë të njohurive tuaja paraprake (ju nuk mund ta përdorni Atlasin!). Kontrollimi i mësim-nxënies (pyetjet e vlerësimit formativ (pyetjet përforcuese)? .. strategjitë e vlerësimit formativ) A janë kanalet në formë gjatpërore apo krijojnë liqene. Pse nuk paraqitet delta në rrjedhën e sipërme të lumit?</p>	<p>Nxënësit do të jenë në gjendje t'i identifikojnë emrat e veçorive të rrjedhës së sipërme, rrjedhës së mesme dhe rrjedhës së ulët të lumit. Nxënësit do të jenë në gjendje të shpjegojnë pse veçoritë e ndryshme ndodhin në nivele të ndryshme të lumit.</p>	<p>Nxënësit i vlerësojnë përgjigjet e njëri tjetrit të pyetjeve në tekstin shkollor. Nxënësit e vetë-vlerësojnë modelin e tyre 3 D dhe prezantimin duke e përdorur rubrikën.</p>

Rubrika për të nxënit në bashkëpunim

Emri:

Data:

Pikët:

Kategoria	4	3	2	1
Kontributi në grup	Ndihmon të gjithë anëtarët e grupit në mënyrë konsistente dhe aktive në përfundimin e projektit	Punon në projektin e grupit pasi i kërkohet herë-pas-herë. 3+ herë	Punon në projektin e grupit pasi i kërkohet shpeshherë. 5+ herë	Punon në projektin e grupit vetëm kur kjo gjë i kërkohet.
Puna dhe ndarja me të tjerët	Bashkëpunon me të gjithë anëtarët e grupit dhe me dëshirë pranon idetë e tjerëve.	Bashkëpunon me shumicën e anëtarëve të grupit dhe pranon shumicën e ideve nga tjerët.	Nuk bashkëpunon me shumicën e anëtarëve të grupit dhe pranon disa ide nga tjerët.	Nuk bashkëpunon mirë me të gjithë anëtarët e grupit dhe nuk pranon ide nga tjerët.
Përqendrimi në detyrë	Qëndron në detyrë gjatë tërë projektit.	Qëndron në detyrë në pjesën më të madhe të projektit.	Qëndron në detyrë vetëm gjatë një pjese të projektit.	Nuk qëndron në detyrë gjatë projektit.
Prezantimi	Pjesëmarrje aktive në prezantimin e rezultateve të aktivitetit.	Pjesëmarrje në prezantimin e rezultateve të aktivitetit.	Pjesëmarrje e vogël në prezantimin e rezultateve të aktivitetit.	Nuk merr pjesë në prezantimin e rezultateve të aktivitetit.

Plani mësimor: Gjeografi, klasat 5 – 8 (plani mësimor duhet të përshtatet sipas moshës së nxënësve)		
<p>Objektivat e të nxënët</p>	<p>Aktivitetet e mundshme të mësimdhënies dhe mësim-nxënies. Aktivitetet duhet të përshtaten duke u bazuar në vlerësimin formativ të njëjste mësimore. Mësimdhënësit duhet të reagojnë ndaj të dhënave të vlerësimit formativ dhe ta përshtatin orën e tyre mësimore për t'i pëmbushur nevojat e nxënësve</p>	<p>Vlerësimi/Mundësitë e dhënies së informatave kthyese (Vetë-vlerësimi i nxënësve/vlerësimi i shekeve të klasës/informatat kthyese me gojë të mësimdhënësit sipas nevojës)</p>
<p>Nxënësit do të kuptojnë pse ndodhin veçoritë e ndryshme të lumenjve në nivele të ndryshme të lumenjve.</p>	<p>Fillimi i orës mësimore (aktiviteti i ngrohjes – jo vetëm detyrat e shtëpisë) Shkruani sa më shumë emra të lumenjve që mundëni brenda 2 minutave. Cili lumë në listën e juaj kalon nëpër shumicën e shteteve. Aktiviteti (Aktivitetet të ndryshme që udhëhiqen nga nxënësit dhe mësimdhënësi) Në grupe nga 4 veta hulumtoni veçoritë e sistemit të lumit. Pastaj, dizajnoni dhe krijoni një model 3 D. Shkruani dhe bëni një prezantim lidhur me lumenjtë duke e përdorur modelin 3 D për ta ilustruar prezantimin. Diferencimi sipas përmbajtjes, procesit, produktit dhe mjedisit mësimor Diferencimi sipas produktit. Sfida shtesë për nxënësit:Bëni një prezantim 3 D të lumit Danub ose lumit Amazona në bazë të njohurive tuaja paraprake (ju nuk mund ta përdorni Atlasin!). Kontrollimi i mësim-nxënies (pyetjet e vlerësimit formativ (pyetjet përforcuese)? .. strategjitë e vlerësimit formativ) A janë kanalet në formë gjatpërore apo krijojnë liqene. Pse nuk paraqitet delta në rrjedhën e sipërme të lumit?</p>	<p>Nxënësit i vlerësojnë përgjigjet e njëri tjetrit të pyetjeve në tekstin shkollor. Nxënësit e vetë-vlerësojnë modelin e tyre 3 D dhe prezantimin duke e përdorur rubrikën.</p> <p>Nxënësit do të jenë në gjendje t'i identifikojnë emrat e veçorive të rrjedhës së sipërme, rrjedhës së mesme dhe rrjedhës së ulët të lumit. Nxënësit do të jenë në gjendje të shpjegojnë pse veçoritë e ndryshme ndodhin në nivele të ndryshme të lumit.</p>

Citate të nxënësve në sistemin arsimor të Kosovës

Isa 10

"Nxënësit duhet të dëgjojnë më shumë"

Sara 9

"Nxënësit duhet të dëgjojnë, të mësojnë dhe të jenë të qetë!"

Neroni 8

"Do të doja që secili nxënës të mësojë. Ata duhet të dëgjojnë dhe të mësojnë. Jo vetëm të jenë të pranishëm."

Erjona 17

"Ne kurrë nuk bëjmë eksperimente praktike në kimi apo biologji."

Genci 11

"Do të doja të kisha një arsimim më të mirë."

Alea 8

"Matematika është vërtet e lehtë!"

Lisi 8

"Matematika më duket e lehtë. Në matematikë, mësimitdhënësi më jep më shumë detyra... detyra jo të vështira."

Valeriani 9

"Anglishtja dhe matematika janë të lehta." "

Velya 10

"Do të doja të bëja gjëra më të avancuara"

Definoni mësimdhënien dhe të nxënit e cilësisë së lartë

<p>Mban fokusin e qëndrueshëm në qëllimin e përgjithshëm të kurrikulës.</p>	<p>Vendos detyra dhe zgjedh burime që ndërtohen mbi njohuritë dhe përvojën e mëhershme.</p>	<p>Përforcon rregullisht përgjegjësitë ndër-kurrikulare, duke përfshirë shkrimleximin, numrat dhe kompetencën digjitale, dhe ofron mundësi për t'i praktikuar ato.</p>	<p>Inkurajon fëmijët dhe të rinjtë që të marrin përgjegjësi të shtuar për të nxënit e tyre.</p>
<p>Inkurajon fëmijët dhe të rinjtë që të marrin përgjegjësi të shtuar për të nxënit e tyre.</p>	<p>Nxit bashkëpunimin.</p>	<p>Krijon kontekste autentike për të mësuar</p>	<p>Do të thotë aplikon vlerësimin për parimet e të nxënit.</p>
<p>Lëviz brenda dhe nëpër fusha të të nxënit dhe përvojës.</p>	<p>Lëviz brenda dhe nëpër fusha të të nxënit dhe përvojës.</p>	<p>Sfidon të gjithë nxënësit duke i inkurajuar ata ta njohin rëndësinë e përpjekjeve të vazhdueshme në përmbushjen e pritshmërive që janë të larta por të arritshme për ta.</p>	<p>Do të thotë aplikimin e qasjeve të përziera duke përfshirë edhe ato që promovojnë zgjidhjen e problemeve, të menduarit krijues dhe kritik.</p>

Kosovo Legal
Services Company

IBE

EDUCATIONAL
RESEARCH
INSTITUTE

Ky publikim është prodhuar me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian. Përmbajtja e tij është përgjegjësi vetëm e Projektit KosEd dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian.